

CRUCIADA A PATRA (1202–1204)

de

Ion Alexandru MIZGAN

EDITURA UNIVERSITĂȚII DIN ORADEA, ORADEA, 2005, 144 p.

Într-o perioadă benefică pentru popoarele europene pentru poporul nostru, studierea istoriei universale este un deziderat major, în cazul nostru a istoriei medii europene. Istoriografia de astăzi are în acest sens un model neîntinut: scrierea unei *Istории a civilizației și culturii medievale europene* din punctul de vedere al centrului său de strălucire culturală, Bizanțul, așa cum și-a proiectat ferma sa voință marele istoric român *Gheorghe Brătianu*, înainte de asasinarea sa în închisoarea de la Sighet. Proiect la care și-au dat acordul să scrie majoritatea marilor medieviști europeni, în primul rând din occidentul Europei.

Scrierea acestei lucrări, la Oradea și publicarea ei, la Oradea, este un semnal binefăcător că noua generație de studioși se angajează pe un drum calm și riguros al cercetărilor autentice, responsabile, în acești ani care nu sunt legați de grave și inutile imposturi, care nu fac decât să arunce o temporară ceață (de aceea sunt și inutile) în câmpul cercetării autentice, originale, bazate pe munca în laboratorul istoriografiei dintotdeauna: *terenul, arhiva, biblioteca* (piese de muzeu, documentul, cartea).

Ion Alexandru Mizgan este lector dr. la Universitatea din Oradea, cu studii de specializare în Marea Britanie, la Departamentul de Istorie al Bibliotecii Universității din Leeds devenind un bun cunoscător al problematicii evului mediu european, în speta a istoriei cruciadelor. Pe acest temei el a elaborat această lucrare, atât de necesară cunoașterii fenomenalei epoci a cruciadelor, a momentului întâlnirii a „trei lumi” – civilizația creștină catolică occidentală, civilizația bizantină ortodoxă est-mediteraneană și lumea orientală musulmană arabă și ne-araba (turcă și nu numai). După un argument ce explică apariția cărții la 800 de ani de la cruciada a IV-a urmează capitolele cărții cu titluri semnificative: *Introducere. Războiul Crucii; I: Pregătirea pentru o nouă cruciadă; II: Cruciații și tratatul lor cu Veneția; III: Bonifaciu de Montferrat – conducătorul cruciaților; IV: Cruciații la Veneția; V: Cucerirea cetății Zara; VI: Devierea cruciaților spre Constantinopol; VII: Asediul Constantinopolului; VIII: Barbaria „civilizației” occidentale la Constantinopol’; IX: Urmările Cruciei a patra asupra relațiilor dintre răsărit și apus; Concluzii* și o proaspătă bibliografie din istoriografia universală. Subliniem, cartea nu este

numai documentată la zi, așadar cu ultimele încheieri obținute de bizantinologii englezi, francezi, germani, ruși și americani, dar e scrisă cu har, cu talent istoriografic și incita la a fi citită, studiată cu atenție. Stilul lucrării e alert, ține cititorul în priză și mai ales, pe alocuri, are umor de roman veridic, atât de necesar cercetării istoriografiei senine: (p. 90–91): „Astfel în toiul nopții MURTZUPLOS a intrat în dormitorul lui Alexius și l-a arestat, apoi l-a aruncat în închisoare. În același timp el s-a proclamat împărat. În ciuda succesului lui Murtzuplos în arestarea nepopularului împărat Alexius al IV-lea, bizantinii nu au fost de acord să-l accepte ca împărat. Pentru populația orașului adevăratul împărat era Nicolae Canabus, care fusese deja încoronat. Murtzuphlos i-a oferit lui Canabus o înalta poziție în administrația imperială dacă va renunța la tron în favoarea sa, dar acesta nu a acceptat. În 2 februarie după șase zile de domnie Canabus a fost aruncat la închisoare și nici unul dintre cei care l-au forțat să accepte tronul, nu a venit în ajutorul lui. În cele din urmă el a fost decapitat. Isaac al II-lea a murit la scurt timp după ce Alexius al IV-lea a fost aruncat în închisoare, la sfârșitul lunii ianuarie 1204". E firește un mic *model* incitant prin care dorim sincer să chemăm pe tinerii interesați de istorie să nu dea uitării această carte, scrisă, repetăm, cu har istoriografic și nu numai. Firește așteptăm în viitor o nouă cercetare, care să reia în spațiu carpatic atât refluxul geo-strategic al Ungariei prin *pierderea Zarei*, ridicarea românilor sub Asanești, în Imperiul româno-bulgar și contactele cu Occidentul și Papa Inocențiu al III-lea, cât și fluxul ce-l va lua ofensiva anti-românească, dar care, se va încheia cu o victorie a la Pyrrhus a noii geo-strategii: impunerea voievodatului românesc al Transilvaniei în cadrul regatului feudal maghiar (inclusiv alungarea românilor din rândul starilor în vremea angevinului Ludovic) și nu neremarcabil a Țării Românești (după Posada, 1330) și Moldovei ca state feudale românești de sine stătătoare.

Istoria Europei medievale preconizate – dar din păcate nerealizate (de episodul Sighet) de marele istorie european Gheorghe Brătianu începe să-și ridice mlăditele spre cugetul lumii.

Sever Dumitrașcu